
Informaatiotutkimus

Information Studies

Informaatiotutkimus tarkastelee tiedon hankintatapoja ja tiedonkäyttöä eri tilanteissa sekä tiedon organisointia, välittämistä ja säilyttämistä. Sen tavoitteena on kehittää käsitteitä, menetelmiä ja järjestelmiä, joiden avulla tieto saadaan vaivattomasti sitä tarvitsevien ulottuville helposti omaksuttavassa muodossa. Oppiaineen opetuksen ja tutkimuksen painoalueet ovat tiedonhaku, tiedonhankinta sekä tieto- ja asiakirjahallinto. Informaatiotutkimuksen opetuksesta ja laitoksen toiminnasta saa tietoja myös laitoksen [www-sivuilta \(http://www.info.uta.fi /\)](http://www.info.uta.fi).

Työmahdollisuudet

Työllisyystilanne on alalla hyvä. Informaatiotutkimus antaa laaja-alaiset valmiudet työskennellä monenlaisissa informaatioalojen tehtävissä:

- Julkisella sektorilla informaatiotutkimusta opiskelleet sijoittuvat lähinnä yleisiin ja korkeakoulukirjastoihin, tietopalvelu- ja tietohallintoyksiköihin sekä arkistoihin. Vastavalmistuneet työskentelevät tyypillisesti kirjastonhoitajina, informaattikkoina tai arkistonhoitajina. Tehtäväkuva voi sisältää asiakaspalvelua ja -koulutusta, kokoelmatyötä sekä uusien palvelujen, esimerkiksi Web-palvelujen kehittämistä ja markkinointia.
- Yksityisellä puolella töitä tarjoavat eri alojen yritykset tai yhteisöt. Tehtäväkirjo on yksityisellä puolella laaja painottuen kuitenkin perinteisiin ja Web-pohjaisiin tietopalveluihin, liike- ja media-arkistotehtäviin sekä tietohallintotehtäviin. Tietoverkkojen yhä lisääntyvä käyttö, informaation digitalisoituminen ja sähköinen asiakirjahallinto tuovat uusia työmahdollisuuksia.
- Tutkijan ura on tullut kiinnostavammaksi yhä useammalle informaatiotutkimuksen opiskelijalle. Tämä uravalinta edellyttää jatko-opintoja ja tohtorin tutkinnon suorittamista. Tutkijat sijoittuvat lähinnä yliopistoihin ja tutkimuslaitoksiin. Tutkijoiden tehtäväkuva vaihtelee projektitutkimuksesta sekä opetusta että tutkimusta sisältäviin tehtäviin.

Työkokemuksen karttuessa on mahdollista edetä vaativampiin asiantuntijatehtäviin sekä esimies- ja johtotehtäviin. Sivuvaihtoalueet ja erikoistuminen johonkin informaatiotutkimuksen osa-alueeseen vaikuttavat työmahdollisuuksiin, joten oman tutkinnon sisältö kannattaa suunnitella huolella.

Luonnontieteiden kandidaatin tutkinto (LuK)

Bachelor of Science (B.Sc.), Kandidat i naturvetenskap (NaK)

Tavoitteet

Informaatiotutkimuksen kandidaattitutkinnon tavoitteena on antaa opiskelijalle:

- informaatiotutkimuksen perusteiden tuntemus sekä edellytykset alan kehityksen seuraamiseen.
- valmiudet soveltaa hankkimaansa tietoa ja kehittyä asiantuntijaksi työelämässä.
- valmiudet tieteelliseen ajatteluun ja tieteellisiin työskentelytapoihin.
- edellytykset ylempään korkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen.

Kandidaatintutkinnon rakenne:

Yhteiset opinnot	16 op
Kieli- ja viestintäopinnot	14 op
Informaatiotutkimus, perusopinnot	25 op
Informaatiotutkimus, aineopinnot	45 op
johon sisältyy tutkielma ja kypsyysnäyte (10 op)	
Sivuaineet ja muut opinnot	80 op
<u>josta yhtä oppiainetta vähintään 25 op</u>	
yhteensä	180 op

Henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS)

Pääaineopiskelijan kandidaatin opintoihin kuuluu kirjallisen henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatiminen yhdessä nimetyn vastuuopettajan kanssa ensimmäisenä ja kolmantena opiskeluvuotena. HOPS on sekä opiskelijan opintojen suunnittelun että asiantuntijana kehittymisen väline. HOPS toimii yliopiston ja opiskelijan välisenä opintojen etenemistä koskevana suunnitelmana, jonka toteutumista seurataan läpi opintojen. HOPS-työskentelyyn kuuluvat opintosuunnitelman laatimisen lisäksi osallistuminen opintojen suunnitteluun.

Pääaineopiskelijan sivuainevalinnat

Kandidaatin tutkintoon täytyy sisältyä sivuaineita vähintään 80 opintopistettä. Yhdestä sivuaineesta on suoritettava vähintään 25 opintopisteen kokonaisuus. Sivuaineista suositellaan opiskeltavan mielekkäitä kokonaisuuksia, esim. perus- tai aineopinnot. Myös eri aineiden määrää on hyvä rajata. Keskitämällä opinnot pääaineeseen ja 2-3 sivuaineeseen saa valitsemistaan aineista perusteellisemmat tiedot.

Sivuaineopinnot voi aloittaa heti opintojen alkuvaiheessa ja suorittaa niitä rinnakkain informaatiotutkimuksen opintojen kanssa. Sivuainevalinnoista on mahdollista keskustella myös laitoksen opintoneuvonnasta vastaavien henkilöiden (vastuuopettajat eli HOPE:t, assistentti, amanuenssi) sekä vanhempien opiskelijoiden (esim. tutor) kanssa. Myös sivuaineista tehdään suunnitelma HOPSiin.

Koulutusohjelman sivuaineet ovat vapaavalintaisia. Ne kannattaa kuitenkin valita huolella siten, että ne muodostavat kiinnostavan ja työelämässä hyödyllisen kokonaisuuden. Joissakin oppiaineissa tarvitaan myös tietty opintopistemäärä esim. ammattipätevyyden hankkimiseksi. Yliopisto tarjoaa suuren oppiainevalikoimansa ja vapaan sivuaineoikeuden puitteissa monenlaisia valinnanmahdollisuuksia. Sivuaineeksi voi ottaa yliopistojen yhteistyösopimusten perusteella opintokokonaisuuden myös toisesta yliopistosta.

Informaatioalalla tarvitaan laajaa yleissivistystä ja hyvää kielitaitoa. Työelämässä on eduksi yhteiskunnan ja kulttuurin ymmärtäminen, mitä tukee yliopistossa edustettuina olevien yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden opiskelu. Esimerkiksi sosiologia, tiedotusoppi, mediakulttuuri, valtio-oppi, historia ja kirjallisuus ovat varteenotettavia sivuaineita. Myös viestintätieteiden yliopistoverkosto tarjoaa vaihtuva-alaisia opintojaksoja (<http://www.uta.fi/viesverk/opetus/>). Suullisen ja kirjallisen viestinnän taidot (sekä suomeksi että vierailia kielillä) ovat osaamisen alue, jota voi kehittää monin tavoin. Opiskelijan kannattaa käyttää hyväkseen kielikeskuksen ja puheopin laitoksen tarjoamaa opetusta.

Tiedonhaku ja tietokantojen suunnitteluun liittyvät kysymykset ovat oppiaineen ydinaluetta. Tämän alueen hallinnassa on etua tietojenkäsittelytieteiden menetelmien tuntemisesta, ja sivuaineiksi kannattaa valita tietojenkäsittelytieteitä, hypermediaa sekä kielitekniikan opintoja.

Talousasioiden ja hallinnon tuntemusta tarvitaan varsin monenlaisissa työtehtävissä kirjastonhoitajasta tietohallinnon asiantuntijatehtäviin. Informaatioammattilainen joutuu usein organisoimaan työyksikkönsä, hankkimaan sille resurssit ja markkinoimaan osaamistaan asiakkaille. Talousasioiden hallinta on arvostettu taito työmarkkinoilla, joten talous- sekä hallintotieteet ovat suositeltavia sivuaineita. Myös organisaatioiden johtamiseen liittyvät sivuaineet sekä informaatio-oikeus ovat suositeltavia erityisesti tietohallinnosta kiinnostuneille.

Kouluttajavalmiuksia tarvitaan tiedonhankinnan opetuksessa ja monissa muissa informaatioalan töissä. Tämän vuoksi kannattaa valita kasvatustieteen tai aikuiskasvatuksen kursseja sivuaineopinnoiksi.

Sivuaineopiskelijan opintokokonaisuudet

Asiakirja- ja asianhallinnan laaja opintokokonaisuus (60 op)

Opintokokonaisuus tuottaa perusvalmiuksia toimia asiakirjahallinnon ja arkistotoimen vastuu-, suunnittelu- ja asiantuntijatehtävissä yksityisissä ja julkisissa organisaatioissa sekä arkistoinstituuutioissa. Opiskelija saa valmiuksia suunnitella ja toteuttaa asiakirjatiedon elinkaarihallintaa toiminnan, lainsäädännön ja tietojärjestelmien asettamien vaatimusten kokonaisuudessa. Kokonaisuus soveltuu laajaksi sivuaineeksi esim. hallintotieteiden, tietojenkäsittelytieteiden tai historian opiskelijoille.

Opintokokonaisuus muodostuu seuraavasti:

- Perusteiden opintokokonaisuus (25 op)
- Opintojaksot INFOA53-54 (Asiakirja- ja asianhallinta)
- Loput opintojaksot voidaan valita muista informaatiotutkimuksen valinnaisista aineopinnoista tai syventävien opintojen opintokokonaisuudesta INFOS3 (tieto- ja asiakirjahallinnon tutkimus)

Opintosuunnitelma laaditaan opintokokonaisuuden vastuuhenkilön kanssa. Vastuuhenkilö: yliassistentti (asiakirjatiedon hallinta)

Kirjastotoimen ja kulttuurityön laaja opintokokonaisuus (60 op)

Opintokokonaisuus tuottaa valmiuksia toimia kirjastonhoitajan ammatillisissa tehtävissä erityyppisissä kirjastoissa sekä kulttuurialan tehtävissä. Kokonaisuuden suoritettuaan opiskelijalla on kokonaisnäkemys kirjastojen ja muiden kulttuurilaitosten kehityksestä ja asemasta yhteiskunnassa sekä alan käsitteistä ja ongelmista. Hänellä on perusvalmiudet erityyppisten tietoaineistojen organisointiin ja kuvailuun, kokoelmatyöhön, tietokantojen rakentamiseen ja tiedonhakuun. Kokonaisuus soveltuu laajaksi sivuaineeksi esim. humanististen tieteiden, viestintätieteiden ja kasvatustieteiden opiskelijoille.

Opintokokonaisuus muodostuu seuraavasti:

- Perusteiden opintokokonaisuus (25 op)
- Ammatillista asiantuntemusta kehittävä projekti (7-10 op)
- Vähintään kolme opintojaksoa seuraavista: INFOA41, INFOA42, INFOA43, INFOA51, INFOA52, INFOA61, INFOA64
- Loput opintojaksot voidaan valita myös muista informaatiotutkimuksen valinnaisista aineopinnoista. Myös työharjoittelun voi liittää valinnaiseksi opintojaksoksi.

Opintosuunnitelma laaditaan opintokokonaisuuden vastuuhenkilön kanssa. Vastuuhenkilö: lehtori (tiedonlähteet ja välittäjäorganisaatiot)

Tietohallinnon ja tietojohdamisen laaja opintokokonaisuus (60 op)

Opintokokonaisuus tuottaa perusvalmiuksia toimia tieto- ja asiakirjahallinnon suunnittelu- ja jhtotehtävissä yrityksissä ja organisaatioissa. Kokonaisuus tuottaa valmiuksia osallistua organisaation tietoresurssien, tietojärjestelmien sekä tietotuotteiden ja -palveluiden muodostamien kokonaisuuksien suunnitteluun. Kokonaisuuteen kuuluvia alueita ovat: organisaation, osaston, itsenäiskäytön, etätöyön tai projektin johtaminen, tietojohdamisen suuntaukset, organisationaalisen tiedon muodostuminen, tiedon jakaminen organisaatiossa, tietoresurssien hallinta sekä tietojärjestelmien ja -palvelujen suunnittelu ja evaluointi. Kokonaisuus soveltuu laajaksi sivuaineeksi esim. tietojenkäsittelytieteiden ja hallintotieteiden opiskelijoille.

Opintokokonaisuus muodostuu seuraavasti:

- Perusteiden opintokokonaisuus (25 op)
- Vähintään kolme opintojaksoa opintokokonaisuudesta INFOA5
- Loput opintojaksot voidaan valita myös muista informaatiotutkimuksen valinnaisista aineopinnoista, syventävien opintojen opintojaksoista INFOS31-INFOS33 tai tietojenkäsittelytieteiden laitoksen tarjoamista opintojaksoista Tietostrategiat ja niiden muodostus ja Tietostrategian kirjatentti.

Opintosuunnitelma laaditaan opintokokonaisuuden vastuuhenkilön kanssa. Vastuuhenkilö: lehtori (tietoresurssien organisointi ja tietohallinto)

Tietopalvelun laaja opintokokonaisuus (60 op)

Kokonaisuus tarjoaa perusvalmiudet toimia mm. julkisen ja yksityisen sektorin kirjasto- ja tietopalveluissa informaattikkona. Opiskelija saa valmiuksia alan koulutus-, konsultointi-, suunnittelu- ja tutkimustehtäviin. Opintokokonaisuuden suoritettuaan opiskelija osaa hakea tietoa tehokkaasti erilaisissa tiedonhakuympäristöissä, ymmärtää tiedonhaun ja -hankinnan prosessien ominaispiirteitä, pystyy arvioimaan ja valitsemaan kehysorganisaation tiedontarpeeseen parhaiten vastaavat tiedonlähteet, sekä luomaan mahdollisuudet niiden käyttöön. Kokonaisuus soveltuu laajaksi sivuaineeksi moniin oppiaineisiin, esim. tietojenkäsittelytieteiden ja viestintätieteiden opiskelijoille.

Opintokokonaisuus muodostuu seuraavasti:

- Perusteiden opintokokonaisuus (25 op)
- INFOA11, INFOA32
- Vähintään kolme muuta opintojaksoa opintokokonaisuuksista INFOA1, INFOA3, INFOA5
- Loput opintojaksot voidaan valita muista informaatiotutkimuksen valinnaisista aineopinnoista tai syventävien opintojen opintokokonaisuudesta INFOS1 (tiedonhaku)

Opintosuunnitelma laaditaan opintokokonaisuuden vastuuhenkilön kanssa. Vastuuhenkilö: informaatiotutkimuksen professori (tiedon tallennus ja haku)

Opiskeluohjeet

Opintoja suunnitellessa kannattaa ottaa huomioon opintojaksojen periodisointi (ks. opetusohjelma) ja se, että jotkut opintojaksot edellyttävät aiempia suorituksia. Joillekin opintojaksoille (seminaari- ja harjoitusryhmät) on ilmoitauduttava ennakoon. Ilmoittautuminen tapahtuu lomakkeen kautta. Jos ryhmään ilmoittautuu useampia opiskelijoita kuin voidaan ottaa, karsitaan ilmoittautuneita tiedekunnan vahvistamien ohjeiden mukaan (ks. jonolaki). Läsnäolo on pakollista niissä seminaareissa ja harjoituksissa, joihin ei kuulu loppukuluustelua.

Informaatiotutkimuksen aineopintoihin sisältyvät valinnaiset opintojaksot voi valita kiinnostuksen mukaan. On suositeltavaa valita jaksot siten, että ne syventävät osaamista sillä alalla tai niillä aloilla joita myös sivuainevalinnat tukevat. Tutkimusprojektiopintoihin (INFOA9) kuuluvan kandidaatintutkielman ja tähän liittyvien harjoitustöiden aihevalinnallakin voi suunnata opintojen sisältöä.

Aikataulut

Kandidaatin tutkinnon ohjeellinen suoritus aika on 3 lukuvuotta. Luentokursseja järjestetään tavallisesti kerran vuodessa, valinnaiskursseja resurssien mukaan, vähintään joka toinen vuosi. Tarkat tiedot lukukauden aikana järjestettävistä opintojaksoista ovat laitoksen ilmoitustaululla ja internet-sivuilla, joita on syytä seurata etenkin lukukausien alussa. Osa perusteiden opintojaksoista tulee suorittaa ennen aineopintoihin osallistumista. Suositus opintojen suorittamisaikatauluksi löytyy myös Internet-sivulta.

Harjoittelu

Pääaineopiskelijan aineopintoihin kuuluu 3 kuukauden pakollinen harjoittelu soveltuva informaatioalan työpaikassa. Paras ajankohta harjoittelulle on aineopintojen loppuvaihe. Harjoittelu voi myös korvata vähintään vuoden mittaisella informaatioalan työkokemuksella. Opiskelija hankkii harjoittelupaikan itse ja hyväksyttää sen laitoksella. Myös yliopiston rekrytointipalvelu välittää harjoittelupaikkoja. Laitokselta voi hakea osarahoitusta harjoitteluun. Opiskelija hakee ensin osarahoitusta laitokselta (haku aika tammikuussa) ja etsii sen jälkeen harjoittelupaikan. Tämän jälkeen tehdään laitoksen ja harjoittelupaikan välillä harjoittelusopimus. Harjoitteluaikasta vastaa laitoksen ampuenssi.

Opiskelijavaihto

Kandidaatintutkintoon voi liittää myös ulkomaisissa yliopistoissa suoritettuja opintoja. Lähtökohtana on se, että ulkomaiset opintosuoritukset voidaan hyväksyä tutkintoon täysimääräisinä tutkinnon pääaineeseen tai sivuaineiksi. Uusi eurooppalainen tutkintorakenne auttaa vertailemaan eri maiden opintojaksoja (ECTS-pistejärjestelmä).

Opiskelijavaihtoon voi lähteä yliopiston ERASMUS (Euroopan maat), NORDPLUS (Pohjoismaat), ISEP (USA) tai kahdenvälisen vaihtosopimusten kautta. Vaihtopaikan etsiminen aloitetaan jo edellisenä talvena, jolloin yliopiston kansainvälinen yksikkö (ks. <http://www.uta.fi/opiskelu/kv-asiat/>) julistaa vaihtopaikat haettaviksi. Opiskelijavaihtoon lähtijä saa maksuttoman opiskelupaikan, pienen stipendin ja hiukan korotettua opintotukea. Vaihdon kustannukset riippuvat maan kustannustasosta. Vaihtoon kannattaa valmistautua etukäteen mm. kielitaitoa kehittämällä ja opintojen ajoituksen suunnittelulla. Kannattaa huomata jo etukäteen, että englanninkielisiin maihin ja vaihto-ohjelmiin on suhteellisen vaikea päästä, ja että suurin osa vaihtoyliopistojen opetuksesta tapahtuu maan virallisella kielellä. Lisätietoa informaatiotutkimuksen vaihtopaikoista saa laitoksen ampuenssilta.

Mitä opinto-opasta vanhan tutkintorakenteen mukaan opiskeleva käyttää?

Uusi opetussuunnitelma koskee kaikkia opiskelijoita – niin vanhan kuin uudenkin tutkintorakenteen mukaan opiskelevia. Vanhan tutkintojärjestelmän mukaan opiskeleva opiskelija poimii tutkintorakenteensa vuoden 2004-05 opinto-opaasta, mutta suunnittelee opintokokonaisuudet (esim. perusopinnot 15 ov ja aineopinnot 40 ov) siten, että kokonaisuuteen tarvittavat opinnot kootaan uuden opetussuunnitelman (2006-2008) tarjoamista jaksoista. Epäselvissä tapauksissa kannattaa kysyä neuvoa laitoksen henkilökunnalta.

Vanhan opetussuunnitelman (2005-06) mukaisia jaksoja ja kokonaisuuksia voi suorittaa vielä syyslukukauden 2006 ajan.

Opintojaksokuvaukset

Yhteiset opinnot 16 op

Orientoivat opinnot	1 op (1 ov)
Opintojen suunnittelu	2 op (1 ov)
Kirjastonkäytön ja tiedonhankinnan perusteet	2 op (1 ov)
Tietotekniikan peruskurssi	3 op (2 ov)
Tilastotieteen ja SPSS:n perusteet	5 op (3 ov)
Empiirisen tutkimuksen perusteet	3 op (2 ov)

Kieli- ja viestintäopinnot 14 op

Tieteellinen kirjoittaminen	3 op (2 ov)
Suullinen viestintä	2 op (1 ov)
Ruotsin kielen kirjallinen ja suullinen viestintä	3 op (2 ov)
Vieraan kielen taito	6 op
- Englannin kielen tekstin ymmärtäminen/ kirjallinen taito	3 op (2 ov)
- Englannin kielen keskustelu- ja kirjoituskurssi	3 op (2 ov)

Vaihtoehtoisesti opiskelija voi suorittaa 3 op:n (2 ov) tekstin ymmärtämisen/ kirjallisen taidon kurssin ja 3 op:n (2 ov) suullisen taidon kurssin (yhteensä 6 op) espanjan, ranskan, saksan, italian tai venäjän kielessä tai dekaanin suostumuksella jossakin muussa kielessä.

Tällöin opiskelija valitsee toisen seuraavista vaihtoehdoista:

- yhden vieraan kielen tekstin ymmärtäminen/kirjallinen taito 3 op (2 ov) ja suullinen taito 3 op (2 ov)
- kahden vieraan kielen taito, jolloin toisessa kielessä vaaditaan tekstin ymmärtäminen/kirjallinen taito 3 op (2 ov) ja toisessa kielessä suullinen taito 3 op (2 ov).

Perusopinnot 25 op

Basic Studies

Laajuus: 25 op

Tavoitteet: Johdattaa informaatiotutkimuksen perusteisiin ja tärkeimpiin osa-alueisiin. Perusopinnot koostuvat opintojaksosta INFOP1- INFOP6.

Vastuuhenkilö: Informaatiotutkimuksen professori

INFOP11 JOHDATUS INFORMAATIOTUTKIMUKSEEN

1 op (1.0 ov)

INTRODUCTION TO INFORMATION STUDIES

Tavoitteet: Johdanto informaatiotutkimukseen.

Sisältö: Informaatiotutkimuksen luonne tieteenalana. Informaatiotutkimuksen historialliset juuret. Informaatioalan ammatit ja niiden visiot.

Annettava opetus: luennot (10 t)

Vaadittavat opintosuoritukset: luentojen kertauskuulustelu

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: informaatiotutkimuksen professori

INFOP12 PERUSTEIDEN KIRJATENTTI

3 op (2.0 ov)

BASICS OF INFORMATION STUDIES (SET BOOKS)

Tavoitteet: Antaa kokonaiskäsitteksen informaatiotutkimuksen perusilmiöistä.

Sisältö: Keskeiset informaatiotutkimuksen osa-alueet, erityisesti tiedonhankinta ja tiedonhallinta.

Vaadittavat opintosuoritukset: kirjatentti

Kirjallisuus: valitaan yksi suomenkielinen ja yksi englanninkielinen teos seuraavista:

- Haasio & Savolainen: Tiedonhankintatutkimuksen perusteet. BTJ. Kirjastopalvelu 2004. (pääaineopiskelijoille)

2. Mäkinen (toim.): Tiedon tie. BTJ Kirjasto-palvelu 1999 (tai uudempi). (sivuaineopiskelijoille)

3. Brown & Duguid: The Social life of information. Harvard Business School Press 2000 (tai uudempi).

4. Buckland: Information and information systems. Praeger 1991.

5. Kuhlthau: Seeking meaning. Libraries Unlimited 2nd ed. 2004.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: yliassistentti

INFOP2 TIEDONHANKINNAN PERUSTEET 2 op (1.0 ov)

BASIC STUDIES IN INFORMATION SEEKING

Tavoitteet: Antaa kuva tiedonhankintatutkimuksen peruskäsitteistä ja keskeisistä ilmiöistä.

Sisältö: Tiedontarpeen, tiedonhankinnan ja tiedonkäytön käsitteellinen jäsentäminen. Tiedonhankintatutkimuksen keskeiset mallit ja lähestymistavat. Ammatillisen tiedon tarpeet ja hankinta. Arkielämän tiedontarpeet ja tiedonhankinnan käytännöt.

Annettava opetus: luennot (18 t)

Vaadittavat opintosuoritukset: luentojen kertauskuulustelu

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: professori (tiedon hankinta ja tietohallinto)

INFOP3 TIEDONHAUN PERUSTEET 4 op (3.0 ov)

BASIC STUDIES IN INFORMATION RETRIEVAL

Tavoitteet: Tutustuttaa opiskelija tiedonhaun perusteisiin.

Sisältö: Jaksolla opitaan tiedonhaun peruskäsitteet ja tutustutaan alan keskeisiin toimintoihin: tietokantojen tyypit sekä dokumenttitietokantojen rakenne ja hakumenetelmät; luonnollisen kielen ominaisuudet ja niiden vaikutukset tiedonhakuun; hakuaiheen käsitteanalyysi; täsmäytysmenetelmät: täys- ja osittaitäsmäytys ja näihin liittyen Boolean loogikka, hakuavainten painotus ja dokumenttien lajitteluarvo sekä niiden avulla määritettävä relevanssijärjestys; tiedonhaun tulosten evaluointimenetelmät; verkkotiedonhaun ominaispiirteet; kuva- ja äänitiedonhaku; fiktiivisen ja musiikkiaineiston tiedonhaku; katsaus tiedonhaun tutkimukseen.

sen ja musiikkiaineiston tiedonhaku; katsaus tiedonhaun tutkimukseen.

Annettava opetus: luennot (21 t), ohjatut harjoitukset (6 t) ja viikkoharjoitukset.

Vaadittavat opintosuoritukset: hyväksytysti suoritettua viikkoharjoitukset ja ohjatut harjoitukset. Luentojen kertauskuulustelu.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: tietotekniikan perusteet tai vastaavat tiedot

Vastuuhenkilö: lehtori (tiedon tallennus ja haku)

INFOP4 TIETO- JA ASIAKIRJAHALLINNON PERUSTEET

2 op (1.0 ov)

INTRODUCTION TO INFORMATION AND RECORDS MANAGEMENT

Tavoitteet: Tutustuttaa opiskelija tieto- ja asiakirjahallinnon tehtäviin, tavoitteisiin ja menetelmiin.

Sisältö: Tieto- ja asiakirjahallinnon toimenkuvat, perustehtävät ja tavoitteet organisaatiokonteksteissa. Tieto- ja asiakirjahallinnon johtaminen ja strategiat. Asiakirja- ja asiantuntijan tehtävät, normivaatimukset ja järjestelmät. Organisaatio- ja arkistomuisti.

Annettava opetus: luennot (18 t)

Vaadittavat opintosuoritukset: oppimispäiväkirja. Vaihtoehtoinen suoritustapa: esseen laatiminen lukulistan artikkelien pohjalta

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: yliassistentti (asiakirjatiedon hallinta)

INFOP51 TIEDON ORGANISOINNIN JA KUVAILUMENETELMIEN PERUSTEET

5 op (3.0 ov)

INTRODUCTION TO KNOWLEDGE ORGANIZATION AND DOCUMENT REPRESENTATION

Tavoitteet: Kurssilla perehdytään erityyppisten dokumenttiaineistojen organisoinnin ja kuvailun teoreettisiin lähtökohtiin, menetelmiin ja välineisiin. Kurssin suorittaneilla on alustava näkemys eri ympäristöissä hyödynnettävistä kuvailumenetelmistä, -välineistä ja -käytännöistä.

Sisältö: Tiedon organisoinnin historialliset, toiminnalliset ja teoreettiset lähtökohdat erilaisissa muistiorganisaatioissa. Dokumenttien ja niiden kuvailun peruskäsitteet. Luettelointisäännöt. Dokumentaatiokielet, luokitukset ja

tesaurukset. Kuvailuprosessit ja -käytännöt. Asiakirjojen kuvailu. Musiikki-, kuva- ja videoaineistojen sekä kaunokirjallisuuden kuvailu. Verkkoaineistojen ja digitaalisten kirjastojen kuvailukysymyksiä. Tesaurusten rakenteen ja sisällön suunnittelu. Tiedon organisoinnin ja dokumenttien kuvailun tutkimus.

Annettava opetus: luennot (24 t) ja verkko-tehtävät

Vaadittavat opintosuoritukset: luentojen kertauskuulustelu

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: professori (tiedonhaku)

Annettava opetus: luennot (14 t) ja verkko-harjoitukset

Vaadittavat opintosuoritukset: Luentojen seuraaminen; itsenäisesti tehtäviä harjoitustehtäviä Moodle verkko-oppimisolustalla; harjoitusten käynnistys- ja opastustunteja lähiopetuksena. Luennoille ja harjoituksille yhteinen näyttökoe -tyyppinen tentti, jossa osoitetaan tietonlähteiden käytön osaaminen ja luennoilla käsitellyn aineiston sisäistäminen.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: lehtori (tiedonlähteet ja välittäjäorganisaatiot)

INFOP52 TIEDON ORGANISOINNIN PERUSTEET, KIRJATENTTI 4 op (2.0 ov) *INTRODUCTION TO KNOWLEDGE ORGANIZATION (SET BOOKS)*

Tavoitteet: Kurssi antaa valmiuksia tiedon organisoinnin käytäntöjen arviointiin ja kehittämiseen. Kurssin käytyään opiskelija ymmärtää dokumenttien representaatioon liittyviä ongelmia ja lähestymistapoja. Hän pystyy tunnistamaan ja analysoimaan kuvailumenetelmien taustalla olevia käytännöllisiä ja teoreettisia lähtökohtia.

Sisältö: Tiedon organisoinnin kirjallisuutta.

Vaadittavat opintosuoritukset: kirjatentti

Kirjallisuus: allamainitut teokset ja lisäksi 5 artikkelia lukulistalta.

1. Tuominen: Tiedon partaalla: Kuinka hallita informaatiotulvaa. BTJ Kirjastopalvelu 2005.
2. Olson: The power to name: Locating the limits of subject representation in libraries. Kluwer 2002.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: lehtori (tietoresurssien organisointi ja tietohallinto)

INFOP6 TIEDONLÄHTEET JA VÄLITTÄJÄORGANISAATIOT 4 op (2.0 ov) *INFORMATION SOURCES*

Tavoitteet: Antaa opiskelijalle yleiskäsitys tiedonlähteiden tyypeistä, tuotannosta, tarjonnasta ja arvioinnista sekä valittujen tiedonlähteiden käytön perusvalmiudet.

Sisältö: Tiedonlähteiden tyypit, kuvaus ja arviointi; tiedonlähteiden tuotanto sekä niiden institutionaaliset ja historialliset taustat; valittuihin tiedonlähteisiin tutustuminen ja niiden käytön perusteet. Tiedonlähteiden käytön harjoituksia.

Aineopinnot 45 op

Intermediate Studies

Aineopintokokonaisuuden rakenne:

ammattillista asiantuntijuutta kehittävä projekti	7-10 op
valinnaiset opintojaksot	17-20 op
harjoittelu	6 op
tutkimusprojektiopinnot (sis. kandidaatintutkielman)	12 op
yhteensä	45 op

INFOA1 Ammatillista asiantuntemusta kehittävä projekti

PROJECT FOR DEVELOPING PROFESSIONAL EXPERTISE

Vastuuhenkilö: Informaatiotutkimuksen professori (tiedonhaku)

Opintokokonaisuudesta A1 on valittava vähintään yksi ammatillista asiantuntemusta kehittävä projekti.

INFOA11 TIETOKANTAPROJEKTI

9 op (5.0 ov)

DATABASE PROJECT

Tavoitteet: Perehdyttää dokumenttietokantojen suunnittelun ja toteuttamisen menetelmiin.

Sisältö: Sisällönkuvailun ja tietokannan suunnittelun menetelmät, kohderyhmän määrittely, tietokannan rakenteen suunnittelu, aineiston kuvailu ja tallennus, ohjeistuksen ja käyttöliittymän suunnittelu ja toteutus sekä tietokannan julkaiseminen verkkoympäristössä. Tietokanta voidaan rakentaa julkaistusta aineistosta tai asiakirjoista. Projektityöskentelyn menetelmät ja roolit.

Annettava opetus: projektiryhmissä toteutettava tietokanta ja siihen liittyvä dokumentaatio (n. 80 lähiopetustuntia)

Vaadittavat opintosuoritukset: aktiivinen osallistuminen projektityöskentelyyn. Harjoitusten hyväksytyt suorittaminen. Portfolio.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: INFOP3, INFOP51 ja INFOP52 (tiedon organisoinnin perusteet ja tiedon organisoinnin kirjatentti)

Suosittelavat: Tietotekniikan peruskurssi tai vastaavat taidot

Vastuuhenkilö: lehtori (tiedon tallennus ja haku)

INFOA12 TIEDONHAUN OHJAUS- JA ASIAKASPROJEKTI 7 op (4.0 ov)

ADVANCED PROJECT IN USER-ORIENTED INFORMATION RETRIEVAL

Tavoitteet: Perehdyttää tiedonhakuun palvelutoimintana sekä tiedonhaun ohjaus- ja opetustehtäviin.

Sisältö: Syvennetään tietämystä tiedontarpeista, tiedonhankinnasta ja tiedonhaun menetelmistä. Opitaan refleктоimaan omaa toimintaa työskennellessä asiakkaiden kanssa erilaisissa tiedonhakuympäristöissä ja toimitaessa tiedonhaun ohjaustehtävissä. Tiedonhankinta- ja tiedonhakuprosessin analysointi ja raportointi. Tiedonhaun ohjaustilanteiden suunnittelu, toteutus ja arviointi.

Annettava opetus: projektityöskentelyä (n. 40 lähiopetustuntia)

Vaadittavat opintosuoritukset: aktiivinen osallistuminen projektityöskentelyyn. Raportointi ja portfoliotyöskentely. Harjoitusten hyväksytyt suorittaminen.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: INFOP3, INFOP51 ja INFOP6

Vastuuhenkilö: lehtori (tiedon tallennus ja haku)

INFOA13 DIGITAALISTEN KIRJASTOJEN KÄYTTÄJÄLÄHTÖINEN SUUNNITTELU

8 op (5.0 ov)

PROJECT IN USER-CENTERED DESIGN AND EVALUATION

Tavoitteet: Perehdyttää digitaalisten kirjastojen ja verkkopalvelujen suunnittelun ja arvioinnin menetelmiin.

Sisältö: Suunnittelun ja arvioinnin menetelmät. Käytettävyydesti, asiantuntija-arvioinnit, kontekstuaalinen suunnittelu ja evaluointi, empaattinen suunnittelu, affektiivinen suunnittelu, osallistuva suunnittelu, lomaketutkimukset, lokianalyysit, havainnointi, videointi ja haastattelumenetelmät. Suunnittelun vaiheet ja evaluoinnin eri aspektit.

Annettava opetus: yksin tai ryhmissä toteutettava evaluointi ja siihen liittyvä dokumentaatio (20 t). Ryhminä toteutettavat menetelmäesittelyt (20 t, josta 6 johdantoluentoja).

Vaadittavat opintosuoritukset: aktiivinen osallistuminen projektityöskentelyyn. Raportointi ja menetelmäesittelyn laatiminen. Oppimispäiväkirja.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: suositeltavat: INFOP51 (tiedon organisoinnin perusteet)

Vastuuhenkilö: lehtori (tietoresurssien organisointi ja tietohallinto)

Lisätietoja: suunnittelu- ja evaluointimenetelmät -osuus voidaan suorittaa myös syventäviin opintojen INFOS33 -kurssina (5 op/3 ov)

INFOA14 MUUT VALINNAISET

PROJEKTIT 5 - 10 op (3.0 - 8.0 ov)

OTHER OPTIONAL PROJECTS

Tavoitteet: Ammatillinen projekti

Sisältö: Määritellään myöhemmin

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: lehtori

Valinnaiset aineopintojaksot Optional Studies

Opintokokonaisuuksien A3-A6 opinnoista valitaan vähintään 17-20 opintopistettä. Suoritukseksi voidaan hyväksyä harkinnanvaraisesti myös muiden oppiaineiden, oppilaitosten tai yliopistojen järjestämiä informaatiotutkimuksen alaan kuuluvia opintoja, jotka sisällöllisesti tukevat aineopintoja.

Tavoite: Tarjota erikoistumismahdollisuus informaatiotutkimuksen eri aloille.

INFOA3 Tiedon tallennus ja haku

Information Storage and Retrieval

Vastuuhenkilö: Informaatiotutkimuksen professori (tiedonhaku)

INFOA32 TIEDONHAUN MENETELMÄT

4 op (2.0 ov)

METHODS IN INFORMATION RETRIEVAL

Yleiskuvaus: Aineopintojen valinnaisjakso

Tavoitteet: Antaa yleiskuva tekstidokumenttien ja -tietokantojen rakenteesta, tiedonhakumalleista, tiedonhaun evaluoinnista ja tutkimuksen suuntauksista. Syventää Tiedonhaun perusteissa (INFOP3) opiskeltujen käsitteiden ymmärtämistä. Opintojakson suoritettuaan opiskelija osaa arvioida eri tiedonhakumenetelmiä.

Sisältö: Tiedonhaun tutkimus; luonnollisen kielen käsittelyn perusmenetelmät; täsmäytysmenetelmät; kyselykielet ja käyttöliittymät.

Annettava opetus: luennot (21 t), harjoitukset (12 t).

Vaadittavat opintosuoritukset: luentojen kertauskuulustelu.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: INFOP3 (tiedonhaun perusteet)

Vastuuhenkilö: professori (tiedon tallennus ja haku)

INFOA33 XML-TIEDONHAKU 5 op (3.0 ov)

XML RETRIEVAL

Yleiskuvaus: Aineopintojen valinnaisjakso.

Tavoitteet: Antaa yleiskuva tekstitietomalleista, dokumentin kuvauksesta kieliopin avulla ja merkintäkielistä; perehdyttää XML-tiedonhaun keskeisiin menetelmiin ja evaluointiin.

Sisältö: Tutustutaan tekstitietomalleihin ja dokumentin kuvauskieliin, ennen muuta XML:een. Perehdytään XML-tietokantatyyppeihin ja dokumenttiorientoituneiden kantojen indeksointi- ja hakumenetelmiin. Tarkastellaan XML-tiedonhaun ongelmia ja tutkimusta evaluoivasta näkökulmasta.

Annettava opetus: luennot (18 t), harjoitukset (12 t)

Vaadittavat opintosuoritukset: luentojen kertauskuulustelu, harjoitustyö

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: INFOA32 Tiedonhaun menetelmät

Vastuuhenkilö: professori (tiedon tallennus ja haku).

Lisätietoja: Voidaan suorittaa myös maisteriopintona

INFOA34 TIEDONHAUN

KIELITEKNOLOGIA 4 op (2.0 ov)

LANGUAGE TECHNOLOGY OF INFORMATION RETRIEVAL

Yleiskuvaus: Aineopintojen valinnaisjakso.

Tavoitteet: Perehdyttää tiedonhaun lingvistiisiin ilmiöihin ja johdattaa kieliteknologian sovelluksiin tiedonhaussa.

Sisältö: Kielen tarkastelun tasot: leksikko, morfologia, syntaksi, semantiikka, diskurssi, monikielisyys. Luonnollista kieltä käsittelevät tietokonesovellukset ja niiden ongelmat. Kieliteknologian sovellukset tiedonhaussa.

Annettava opetus: luennot (15 t) ja harjoitukset (10 t).

Vaadittavat opintosuoritukset: luennot tai verkkomateriaali, harjoitukset. Tentti.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: assistentti

INFOA35 TIEDONHAUN KIRJATENTTI

4 op (2.0 ov)

INFORMATION RETRIEVAL (SET BOOKS)

Tavoitteet: Antaa yleiskuva tiedonhaun menetelmistä, niiden kehityksestä ja tiedonhaun suuntauksista. Kurssi voidaan suorittaa aineopintojen muiden muiden tiedonhaun kursien täydentäjänä tai korvaavana vaihtoehtona INFOA32 -kurssille.

Sisältö: Tiedonhaun menetelmien kehitys. Tallennuksen ja haun perusmenetelmät : indeksointi, täsmäytys ja kyselyt. Tiedonhaun evaluointi : laboratoriomenetelmät ja käyttäjäsuuntautunut evaluointi. Tiedonhaun suun-

tauksia: verkkotiedonhaun, kieltenvälinen tiedonhaun, multimedia tiedonhaun

Vaadittavat opintosuoritukset: kirjatentti
Kirjallisuus:

1. Chu: Information representation and retrieval in the digital age. Information Today 2003. SEKÄ TOINEN SEURAAVISTA:

2. Belew: Finding out about: A cognitive perspective on search engine technology and the WWW. Cambridge University Press 2000. tai

3. Kruschwitz: Intelligent document retrieval : exploiting markup structure. Springer 2005.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: professori (tiedon tallennus ja haku)

INFOA36 INFORMAATIOLUKUTAITO

3 op (2.0 ov)

INFORMATION LITERACY (SET BOOKS)

Tavoitteet: Antaa käsityksen informaatiolukutaidon moninaisista ulottuvuuksista tiedonhaun ja -hankinnan, oppimisen sekä tietojärjestelmien suunnittelun näkökulmista.

Sisältö: Informaatiolukutaidon teoreettiset viitekehykset, ammatilliset tulkinat ja opetusselliset haasteet kirjastojen projektina (Andretta). Uudet lukutaidot kasvatustieteellisinä kysymyksinä (Lankshear & Knobel). Oppilaiden tiedonhankintataidot ja niiden opetus kirjaston ja koulun yhteistyönä (Limberg ym.). Käyttäjän tavoitteiden ja tiedontarpeiden analysointi vaativissa tiedonhankinnallisissa tehtävissä informaation organisoinnin ja käyttöliittymien suunnittelun lähtökohtana (Albers).

Annettava opetus: kirjatentti

Kirjallisuus:

1. Andretta: Information literacy: A practitioner. Chandos 2005. SEKÄ YKSI SEURAAVISTA:
2. Albers: Communication of complex information. Lawrence Erlbaum 2005.

3. Lankshear & Knobel: New literacies - Changing knowledge and classroom learning. Open University Press 2003.

4. Limberg, Hultgren & Jarneving: Informationsökning och lärande - en forskningsöversikt. Skolverket 2002.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: professori (tiedonhaun)

Lisätietoja: Aihepiiristä kiinnostuneiden kannattaa huomioida myös hypermedialaboratorion kurssi A3a Uuden median lukutaito.

INFOA4 Tietovarannot yhteiskunnassa

Information Resources in Society

Vastuuhenkilö: Lehtori (tiedon lähteet ja välittäjäorganisaatiot)

INFOA41 INFORMAATIOHISTORIA 4 op (2.0 ov)

INFORMATION HISTORY

Yleiskuvaus: Aineopintojen valinnaisjakso.

Tavoitteet: Hahmottaa informaatiotutkimuksen tutkimien alojen historiallista kehitystä.

Sisältö: Informaation tuotannon, välityksen, tallennuksen ja haun historialliset muutokset ajasta ennen kirjoitustaidon keksimistä moderniin tietoyhteiskuntaan sijoittaen ilmiöt yhteiskunnalliseen kehykseen.

Annettava opetus: luennot (21 t) ja itsenäisesti kirjoitettava essee.

Vaadittavat opintosuoritukset: luentojen kertauskuulustelu ja essee

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: lehtori (tiedon lähteet ja välittäjäorganisaatiot).

INFOA42 KIRJASTO- JA INFORMAATIOHISTORIAN KIRJATENTTI 4 op (2.0 ov)

LIBRARY HISTORY (SET BOOKS)

Yleiskuvaus: Aineopintojen valinnaisjakso.

Tavoitteet: Antaa perustiedot kirjastojen ja kirjan historiasta Suomessa ja yleisesti.

Sisältö: Kirjastojen historia, kirjan historia.

Vaadittavat opintosuoritukset: kirjatentti

Kirjallisuus:

1. Lerner: The story of libraries: from the invention of writing to the computer age. Continuum Publ. 1998.
2. Kilgour: The evolution of the book. Oxford University Press 1998.
3. Mäkinen (toim.): Kirjastojen vuosisata. Yleiset kirjastot Suomessa 1900-luvulla. BTJ Kirjastopalvelu 1999. TAI
4. Mäkinen (ed.): Finnish public libraries in the 20th century. Tampere University Press 2001.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: lehtori (tiedon lähteet ja välittäjäorganisaatiot)

INFOA43 KULTTUURISOSIOLOGINEN NÄKÖKULMA KIRJASTOINSTITUUTIOON 4 op (2.0 ov)

*CULTURAL-SOCIOLOGICAL
PERSPECTIVE ON THE LIBRARY
INSTITUTION*

Yleiskuvaus: Aineopintojen valinnaisjakso.

Tavoitteet: Antaa käsityksen kirjastosta osana yhteiskuntaa.

Sisältö: Kirjastoinstituution historiallinen tausta, kirjastojen yhteiskunnallinen ja kulttuurinen rooli aineistojen käyttöönasettajina.

Vaadittavat opintosuoritukset: kirjatentti
Kirjallisuus: Valitse vaihtoehtoisista teoksista yhteensä kaksi kirjaa. Niiden lisäksi tentitään ajankohtaisia artikkeleita lukulistalta.

1. Talja: Musiikki, kulttuuri ja kirjasto. Tampereen yliopisto 1998. TAI
2. Talja: Music, culture, and the library. Scarecrow Press 2001. LISÄKSI
3. Black & Muddiman: Understanding community librarianship. Averbury 1997. TAI
4. Snape: Leisure and the rise of the public library. Library Association Publishing 1995.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: yliassistentti

INFOA5 Tieto- ja asiakirjahallinto

Information and Records Management

Vastuuhenkilö: Yliassistentti (asiakirjatiedon hallinta)

INFOA51 TIETOHALLINTOYKSIKÖIDEN

JOHTAMINEN 5 op (3.0 ov)

MANAGING INFORMATION SYSTEMS AND ORGANIZATIONS

Yleiskuvaus: Aineopintojen valinnaisjakso.

Tavoitteet: Antaa käsitys johtamisen perusteista ja perehdyttää osallistujat tietohallintoyksiköiden (kirjastot, arkistot, tietopalveluyksiköt, viestintäyritykset) johtamiseen näkökulmana: Millaista on hyvä johtajuus? Mikä johtajuudessa on oleellista?

Sisältö: Organisaation ja ihmisten johtaminen. Organisaatioteoriat, johtamisteoriat ja käytäntö.

Annettava opetus: luennot (24 t), itsenäistä ja ryhmätyöskentelyä. Kurssi vaatii opiskelijoilta sitoutuneisuutta, oma-aloitteisuutta ja kykyä sekä itsenäiseen työskentelyyn että toimimiseen osana työryhmää.

Vaadittavat opintosuoritukset: ongelmaperustainen oppiminen. Vieraillevien luennoitsijoiden alustukset, teoriakirjallisuuteen perehtyminen sekä tiimityöskentely, jossa osallistujat valmistelevat kysymykset luennoille sekä kokoavat oppimisraporttinsa yhdistäen teorian ja käytännön. Henkilökohtainen oppimisraportti.

Kirjallisuus: Niinikangas (toim): Näkökulmia tietohallintoyksiköiden johtamiseen. Helsingin kauppakorkeakoulun kirjasto 2004.

Arviointiasteikko: suoritusmerkintä (hyväksyty)

Vastuuhenkilö: lehtori (tiedon organisointi ja tietohallinto)

INFOA52 TIETOHALLINNON ESSEE/

KIRJATENTTI 4 op (2.0 ov)

INFORMATION MANAGEMENT (SET BOOKS)

Yleiskuvaus: Aineopintojen valinnaisjakso.

Tavoitteet: Perehdyttää tietohallinnon tehtäviin organisaatioympäristössä sekä tietoresurssien hallinnan strategioihin.

Sisältö: Organisaation tietoresurssien ja tietopääoman hallinta. Organisaatioympäristön merkitys tietohallinnon suunnittelussa. Organisaation tietoympäristön, tietoresurssien ja

tiedontarpeiden kartoituksen lähestymistavat ja menetelmät.

Vaadittavat opintosuoritukset: Kirjatentti tai essee. Suositellaan suoritettavaksi esseenä.

Kirjallisuus: Valitaan 2 seuraavista:

1. Huotari, Hurme & Valkonen: Viestinnästä tietoon, tiedosta viestintään. Tiedon luominen työyhteisössä. WSOY 2005.

2. Orna: Making knowledge visible: Communication knowledge through information products. Gower 2005.

3. Choo: Information management for the intelligent organization. The art of scanning the environment. 3rd ed. Information Today 2002.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: lehtori (tiedon organisointi ja tietohallinto)

INFOA53 ASIAKIRJA- JA

ASIANHALLINNAN PERIAATTEET JA

MENETELMÄT 6 - 7 op (3.0 - 4.0 ov)

PRINCIPLES AND METHODS IN RECORDS, DOCUMENT AND WORKFLOW MANAGEMENT

Yleiskuvaus: Aineopintojen valinnaisjakso

Tavoitteet: Perehdyttää asiakirja- ja asianhallinnan peruseriaatteisiin ja käytännön menetelmiin.

Sisältö: Asiakirjahallinnan teoreettiset perusteet, tavoitteet ja normivaatimukset. Asiakirja- ja asianhallinnan menetelmät, prosessit ja elinkaarianalyysit. Asianhallintajärjestelmien elementit, erityyppiset sovellukset ja toimintaperiaatteet.

Annettava opetus: luennot (18t), seminaari (10t) sekä perehtymisjakso (20t) valinnaisesti joko 1) asiakirjahallinto, 2) asianhallintajärjestelmät tai 3) arkistotoiminta.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: yliassistentti (asiakirjatiedon hallinta)

INFOA54 ASIAKIRJA- JA

ASIANHALLINNAN SUUNNITTELU

7 - 8 op (3.5 - 4.0 ov)

RECORDS AND DOCUMENT MANAGEMENT PLANNING

Yleiskuvaus: Aineopintojen valinnaisjakso

Tavoitteet: Antaa valmiuksia organisaation tehtävä- ja prosessikartoitukseen perustuvaan elinkaarisuunnitteluun. Perehdyttää asiakirja- ja asianhallinnan tietojärjestelmiin

ja niiden arviointiin organisaation tavoitteiden ja toiminnan kannalta.

Sisältö: Tehtävä-, prosessi- ja asiakirja-analyysit. Elinkaarihallinnan vaiheet ja vaatimukset. Organisaation tiedonhallintasuunnitelma ja asiakirjahallinnan ohjeistus. Asiakirja- ja asianhallinnan tietojärjestelmät, niiden arviointi ja hankintaprosessi. Asiakirja- ja asianhallintaharjoituksia asianhallintajärjestelmälä.

Annettava opetus: luennot (18t), harjoitukset (10t), harjoitustyö, verkkokeskustelut, seminaari (10t).

Vaadittavat opintosuoritukset: osallistuminen harjoituksiin ja seminaariin, harjoitustyön tekeminen ja esittäminen seminaarissa. Harjoitustyössä mahdollisuus valita aihepiiri: 1) asiakirjahallinto, 2) asianhallintajärjestelmät tai 3) arkistotoiminta.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: INFOA53 Asiakirja- ja asianhallinnan periaatteet ja menetelmät

Vastuuhenkilö: yliassistentti (asiakirjatiedon hallinta)

INFOA6 Tietoresurssien tuotanto ja kokoelmatyö

Knowledge Production and Collection Work

Vastuuhenkilö: Lehtori (tiedonlähteet ja välittäjäjärjestelmät)

INFOA61 TIETORESURSSIEN TUOTANTO JA KOKOELMATYÖ 5 op (3.0 ov)

PRODUCTION OF INFORMATION RESOURCES AND COLLECTION MANAGEMENT

Yleiskuvaus: Aineopintojen valinnaisjakso.

Tavoitteet: Opiskelija saa yleisnäkemyksen tarjolla olevista tietoresursseista niiden tuotannosta ja markkinoista sekä siitä miten tiedon välitysorganisaatiot saattavat ne sidosryhmien käyttöön.

Sisältö: Tietoresurssien tuotannon yhteiskunnallinen merkitys, tuotanto-organisaatiot, -mekanismat, markkinat, tietotuotteiden tuotestaminen ja tietotuotteiden välitysorganisaatiot. Kokoelman käsite. Aineistojen valinta ja hallinta. Kokoelmien ja palveluiden arvioinnin menetelmät.

Annettava opetus: luennot (24 t) ja projekti. Oheislukemisena Wilen, Kirjastokokoelmien

kehittäminen ja arvioinnin perusteet Yliopistopaino 2006

Vaadittavat opintosuoritukset: portfolio/luentopäiväkirja. Aktiivinen osallistuminen projektityöskentelyyn pienryhmissä. Esityksen kirjallinen ja suullinen raportointi.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: INFOP6 Tiedonlähteet ja välittäjäorganisaatiot.

INFOP51 Tiedon organisoinnin ja kuvailumenetelmien perusteet -kurssin suorittamista suositellaan.

Vastuuhenkilö: lehtori (tiedonlähteet ja välittäjäorganisaatiot)

INFOA64 TIETEELLINEN KOMMUNIKAATIO JA BIBLIOMETRIKKA 4 op (2.0 ov)

SCIENTIFIC COMMUNICATION AND BIBLIOMETRICS (SET BOOKS)

Yleiskuvaus: Aineopintojen valinnaisjakso.

Tavoitteet: Antaa perustiedot tieteellisen viestinnän prosesseista ja niiden muutoksista tietoverkkojen aikakaudella. Kurssi antaa myös perustiedot bibliometrinen menetelmien käytöstä tutkittaessa tieteellisen viestinnän piirteitä.

Sisältö: Tieteellisen viestinnän peruspiirteet. Tiedonvälitysjärjestelmien ja tietoverkkojen luonne ja tehtävät tietellisessä kommunikaatiossa. Bibliometrinen menetelmien perusteet.

Vaadittavat opintosuoritukset: kirjatentti

Kirjallisuus: Valitaan 3 seuraavista:

1. Borgman: From Gutenberg to the global information infrastructure. MIT Press 2000.
2. Kärki & Kortelainen: Johdatus bibliometriikkaan. Informaatiotutkimuksen yhdistys 1996.
3. Meadows: Communicating research. Academic Press 1998.
4. Palmer: Work at the boundaries of science: information and the interdisciplinary research process. Kluwer 2001.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: professori (tiedon hankinta ja tietohallinto)

Valinnaisiksi opintojaksoiksi voidaan hyväksyä myös seuraavat kurssit:

VIESTINNÄN ETIIKKA JA LAINSÄÄDÄNTÖ 3-5 op (2 ov)

Tavoite: Kurssin tavoitteena on tarjota joukkoviestinnän ja journalismin oikeudellista ja eettistä sääntelyä koskevat perustiedot.

Sisältö: Opintojakso sisältää katsauksen sananvapautta, julkisuutta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskevaan lainsäädäntöön sekä tiedonvälittäjien ammattieettiin normistoon. Opintojakson suoritettuaan opiskelija tuntee alan oikeudelliset ja eettiset säädökset ja osaa soveltaa niitä viestinnän käytännössä.

Suoritustavat: verkko-opintoja.

Arvostelu: 0-5

Lisätietoja: <http://www.uta.fi/viesverk/> (viestintätieteiden yliopistoverkosto)

TIETO JA VIESTINTÄ ORGANISAATIOSSA 3-4 op (2 ov)

Tavoite: luoda kokonaiskuvaa organisaation tiedon ja viestinnän prosesseista, mm. tiedon jakamisesta ja luomisesta organisaatiossa.

Sisältö: Kurssilla tutustutaan tiedon ja viestinnän rooliin ja merkitykseen organisaatiossa. Materiaalissa yhdistyy informaatiotutkimuksen, yhteisöviestinnän ja puheviestinnän näkökulma organisaation tietovarantoihin ja vuorovaikutukseen. Käsiteltäviä aihekokonaisuuksia ovat organisaatio toimintaympäristönä, tieto organisaatiossa, viestintä organisaatiossa ja tietojohdantaminen.

Suoritustavat: verkko-opintoja

Arvostelu: 0-5

Lisätietoja: <http://www.uta.fi/viesverk/> (viestintätieteiden yliopistoverkosto)

INFOHARJ HARJOITTELU 6 op (4.0 ov)

PRACTICAL TRAINING

Tavoitteet: Tutustuttaa opiskelija informaatioalan käytännön toimintaan. Harjoittelu (3 kk) kehittää kykyä tarkastella informaatioalan tehtäviä toimintamuotona ja erilaisten toimintaympäristöjen osana.

Sisältö: Kolmen kuukauden ohjattu työskentely. Harjoittelun voi myös korvata aikaisemalla vähintään yhden vuoden informaatioalan työkokemuksella.

Ajankohta: Harjoittelu suositellaan suoritettavaksi aineopintojen loppuvaiheessa.

Vaadittavat opintosuoritukset: harjoittelun arviointi ja raportointi ohjeiden mukaan

Arviointiasteikko: suoritusmerkintä (hyväksytty)

Opintojakson suorittamisesta: jakso on pakollinen pääaineopiskelijoille

Vastuuhenkilö: amanuenssi.

INFOA9 TUTKIMUSPROJEKTIOPINNOT (SIS. KANDIDAATIN TUTKIELMAN)

12 op (6.0 ov)

RESEARCH PROJECT STUDIES (INCL. BACHELOR'S THESIS)

Tavoitteet: Tieteellisen tutkimuksen lukemisen, tekemisen ja kirjoittamisen sekä tieteellisen keskustelun perusteiden tunteminen.

Sisältö: Tutkimuksen perusteet, tutkimuksen tiivistäminen ja arviointi, tutkimusmenetelmät, kirjallisuuskatsaus, tutkimuksen suunnittelu, väliraportointi, tutkielman kirjoittaminen, tieteellinen viestintä.

Annettava opetus: seminaari (20 + 20 t; kestää 2 lukukautta)

Vaadittavat opintosuoritukset: seminaariin osallistuminen, oheisaineiston lukeminen ja harjoitusten tekeminen. Lukuvuoden aikana opiskelija laatii tutkimuskirjallisuuden tarkastelun tai suppean empiirisen aineiston analyysin pohjalta kandidaatin tutkielman ja suorittaa lopuksi kypsyyskokeen.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5 tutkielman arvosanan perusteella

Opintojakson suorittamisesta: kurssin suorittavat ainoastaan pääaineopiskelijat

Vastuuhenkilö: yliassistentti

Lisätietoja: suositeltavat samanaikaiset opintojaksot: Tieteellinen kirjoittaminen -kursi (kieli- ja viestintäopinnoissa)

Filosofian maisterin tutkinto (FM)

Master of Science (M.Sc.), Filosofie magister (FM)

Tavoitteet

Tutkinnon suoritettuaan opiskelijalla on

- syvälinen tietämys tietyistä informaatiotutkimuksen aloista
- valmius tiedon välityksen, hankinnan ja hallinnan menetelmien ja järjestelmien tutkimukseen ja suunnitteluun
- valmius itsenäiseen ongelmanratkaisuun ja sen raportointiin
- valmius toimia informaatiotutkimuksen sovellusalojen asiantuntija-, kehittämis- ja johtotehtävissä
- valmius tieteelliseen jatkokoulutukseen
- hyvä viestintä- ja kielitaito

Maisterin tutkinnon rakenne

Valinnaiset pääaineopinnot	20 – 50 op
Tutkielmaan valmentavat opinnot (menetelmäopinnot, seminaarit)	20 op
Pro gradu tutkielma	40 op
Muut opinnot	10 – 40 op
yhteensä	120 op

Yleisiä ohjeita maisterintutkinnon suorittamiseen

Syventävien opintojen tarkoituksena on syventää tietämystä informaatiotutkimuksen erikoisaloista (opintokokonaisuudet INFOS1-S4)) sekä valmistaa pro gradu -tutkielman tekoon (INFOS93). Ennen syventävien opintojen aloittamista opiskelija laatii niitä koskevan henkilökohtaisen opintosuunnitelman. Opintosuunnitelmassa nimetään pro gradu -tutkielman aihepiiri ja valitaan syventävien opintojen kurssit, jotka tukevat parhaiten tutkielman tekemistä a.o. aihepiiristä. Opintosuunnitelmassa yksilöidään samalla syventävien opintojen (ml. tutkielma) aika-taulu.

Syventävien opintojen tutkimusmenetelmäkurssi (INFOS91) on syytä ottaa heti syventävien opintojen alkuun etenkin kun kurssin tavoitteena on auttaa tutkielman aihepiirin jäsentämisessä ja menetelmävalintojen tekemisessä.

Valinnaisten opintojen laajuus ja ala sovitaan HOPS:issa. Mikäli opiskelija siirtyy maisteriopin-toihin muualta kuin informaatiotutkimuksen kandidaatintutkinnosta, opinnot painottuvat informaatiotutkimuksen kursseihin. Näihin opintoihin voidaan sisällyttää myös soveltavia aineopin-tojen jaksoja. Informaatiotutkimuksen pääaineopiskelija voi valita sivuainetta 40 op asti.

Valinnaiset pääaineopinnot S1-S4

Tiedonhakuun erikoistuvalla suositellaan opintokokonaisuutta INFOS1 ja menetelmäkurssia INFOS912. Näitä jaksoja voi täydentää tiedonhankinnan kursseilla.

Tiedonhankintaan erikoistuvalla suositellaan opintokokonaisuudesta INFOS2 opintojaksoja. Näitä jaksoja voi täydentää esim. tiedonhaku- ja tutkimuksen johdantokursseilla (INFOS11). Tiedonhankinnan kysymyksiin erikoistuvan kannattaa valita sivuaineeksi mm. kasvatustieteen, sosiologian ja tiedotusopin kursseja.

Tietohallintoon erikoistuvan kannattaa suorittaa opintokokonaisuudesta INFOS3 opintojaksot INFOS31-INFOS33. Näitä jaksoja voi täydentää tiedonhankinnan opintojaksoilla (INFOS2) tai asiakirjahallinnan opintojaksoilla opintokokonaisuudesta INFOS3 tai tietojenkäsittelytieteiden laitoksen opintojaksoilla Tietostrategiat ja niiden muodostus ja Tietostrategian kirjatentti.

Asiakirjahallinnon ja arkistotoimen opintoja painottavalle suositellaan opintokokonaisuudesta INFOS3 opintojaksoja INFOS34-INFOS36. Lisäksi kannattaa valita joitakin tietohallinnon kursseja kokonaisuudesta INFOS3.

Kirjastoihin ja tietopalvelualalle painottuvat opinnot voidaan rakentaa usealla eri tavalla, esim. valitsemalla opintojaksot INFOS21, INFOS23, INFOS24, INFOS32, INFOS33, INFOS41, INFOS11. Tämän lisäksi kannattaa suorittaa relevantteja sivuaineopintoja (esim. hallinto- ja taloustieteet tai humanistiset tieteet)

Opintojaksokuvaukset

INFOS1 Tiedon tallennuksen ja haun tutkimus

Research on Information Storage and Retrieval

Tavoite: Antaa yleisnäkemyksen tiedon organisoinnin ja haun tutkimuksesta, tutkimuksen keskeisistä suuntauksista ja niiden tavoitteista ja menetelmistä, niiden keskeisistä rajoitteista sekä opettaa lukemaan ja arvioimaan kriittisesti alan tutkimuskirjallisuutta. Tiedonhaun syventävät opinnot suorittanut osaa toimia tiedon organisoinnin ja haun kouluttajana ja markkinoijana sekä vaativissa tiedon organisoinnin ja haun käyttö- ja palvelutehtävissä.

Vastuunopettaja: Informaatiotutkimuksen professori (tiedon tallennus ja haku).

INFOS11 JOHDANTO TIEDONHAKUTUTKIMUKSEEN

5 op (3.0 ov)

INTRODUCTION TO INFORMATION RETRIEVAL RESEARCH

Tavoitteet: Opiskelija saa yleisnäkemyksen tiedonhakututkimuksen keskeisistä suuntauksista ja oppii lukemaan ja arvioimaan kriittisesti alan tutkimuskirjallisuutta.

Sisältö: Tiedonhakututkimuksen peruskäsitteet ja tutkimussuuntauksukset. Kokeellisen IR-tutkimuksen kehitysvaiheet ja suuntauksukset: laboratoriotutkimus, operationaalisten järjestelmien tutkimus, käyttäjäsuuntauksutunut ja kognitiivinen tutkimus. Relevanssin käsite ja operationalisointi perinteisessä ja vuorovaiikutteisen tiedonhaun tutkimuksessa. Web-tiedonhaun tutkimus.

Annettava opetus: Luennot (10 t), viikkotehtävät ja seminaari (10 t).

Vaadittavat opintosuoritukset: viikkotehtävien suorittaminen, seminaariin osallistuminen ja luentokuulustelu (johon kuuluu myös artikkeleita lukulistalta), TAI korvaava kirjatentti

Kirjallisuus: Korvaava kirjatentti. Allamainittu teos soveltuvin osin sekä artikkeleita lukulistalta. Ohjeet kurssin internet-sivulla.

1. Ingwersen & Järvelin: The turn: integration of information seeking and retrieval in context. Springer/Kluwer 2005.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: INFOA32 tiedonhaun menetelmät

Vastuuhenkilö: professori (tiedonhaku)

INFOS12 TIEDONHAUN MATEMAATTISET MENETELMÄT 6 op (3.0 - 4.0 ov)

MATHEMATICAL METHODS IN INFORMATION RETRIEVAL

Tavoitteet: Perehtyä tiedonhaun indeksointi- ja täsmäytysmenetelmiin ja harjoitella tiedonhaun funktioiden matemaattista määrittelyä. Jakson suoritettuaan opiskelija tuntee tiedonhaun järjestelmien toiminnan matemaattisia periaatteita ja ymmärtää järjestelmien periaatteellisia eroja dokumenttien löytämisessä. **Sisältö:** Tiedonhakumallit: Boolean malli ja sumea Boolean malli, vektorimalli, todennäköisyysmallit, kielimallit, sekä muita tiedonhaun malleja. Dokumenttien indeksointi- ja hakumenetelmät kussakin mallissa.

Annettava opetus: Luennot (20 t) ja harjoitustyö

Vaadittavat opintosuoritukset: harjoitustyö tai korvaava kirjatentti

Kirjallisuus: korvaavan kirjatentin materiaali:

1. Korfhage: Information storage and retrieval. Wiley 1997.
2. Rijsbergen: Information retrieval. Butterworths 1979. 2nd ed. Saatavana verkossa: <http://www.dcs.gla.ac.uk/Keith/Preface.html>
3. Baeza-Yates & Ribeiro-Neto: Modern Information Retrieval. Addison-Wesley Longman 1999. Luvut 1-8

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: INFOA32 tiedonhaun menetelmät, suositeltavia taustatietoja antavat myös Logiikan peruskurssi, Joukko-opin alkeet ja Predikaattilogiikan semantiikkaa tai vastaavat opinnot.

Opintojakson suorittamisesta: Syventävä kurssi tiedonhausta kiinnostuneille. Pakollinen tiedonhaun jatkokoulutuksessa.

Vastuuhenkilö: professori (tiedonhaku)

INFOS13 KIELTENVÄLISEN TIEDONHAUN MENETELMÄT 7 op (4.0 ov)

METHODS IN CROSS-LANGUAGE INFORMATION RETRIEVAL

Tavoitteet: Perehdyttää kieltenvälisen tiedonhaun (CLIR) tutkimuksessa käytettyihin menetelmiin sekä CLIR-järjestelmissä sovellettaviin kieliteknologian menetelmiin.

Sisältö: Sanakirjaperusteiset menetelmät. Korpusperusteiset menetelmät. Konekäännöksen soveltaminen kieltenvälisessä tiedonhaussa. Kielitypologiat kieltenvälisen tiedonhaun kannalta. Webin monikielisyys ja tiedonhaku.

Annettava opetus: Verkkokurssi, seminaari (10 t) ja harjoitustyö

Vaadittavat opintosuoritukset: Verkkomateriaalin omatoiminen opiskelu, verkkomateriaaliin liittyvien harjoitustehtävien suorittaminen, harjoitustyö sekä sen raportointi ja esittäminen seminaarissa.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: tiedonhaun kieliteknologia (INFOA34).

Vastuuhenkilö: assistentti

Lisätietoja: Verkkomateriaali on englannin kielellä.

INFOS2 Tiedonhankinnan tutkimus

Research on Information Seeking

Tavoite: Laajentaa ja täsmentää käsitystä tiedontarpeista, -hankinnasta ja -käytöstä eri konteksteissa. Opiskelija saa yksityiskohtaiset tiedot alan tutkimuksellisista ja metodisista lähestymistavoista. Syventävät opinnot suoritettuaan opiskelija pystyy hahmottamaan tiedonhankintatutkimuksen eri lähestymistapoja vahvuuksineen ja puutteineen sekä kykenee arvioimaan kriittisesti alan tutkimuskirjallisuutta. Opiskelija pystyy myös hyödyntämään oppimaansa tehtäessä tiedontarpeita ja -hankintaa koskevia selvityksiä eri organisaatioissa. Opiskelija kykenee myös toimimaan kouluttajana pyrittäessä tehostamaan ja monipuolistamaan organisaatioissa työskentelevien tiedonhankintakäytäntöjä.

Vastuuhenkilö: Informaatiotutkimuksen professori (tiedonhankinta ja tietohallinto)

INFOS21 TIEDONTARVE- JA TIEDONHANKINTATUTKIMUS

4 op (2.0 ov)

RESEARCH ON INFORMATION NEEDS AND SEEKING

Tavoitteet: Syventää käsitystä tiedonhankintatutkimuksen keskeisistä lähestymistavoista, tarkastella kriittisesti tutkimusalan jäsenysten vahvuuksia ja puutteita sekä tarjota ideoita pro gradu -tutkielmille.

Sisältö: Tiedonhankintatutkimuksen peruskäsitteiden ja keskeisten mallien täsmentävä tarkastelu, tiedonhankinnan kognitiiviset ja sosiaaliset tekijät, tiedonhankinnan ja -käytön kontekstoituminen päätöksentekoprosesseihin, arkielämän tiedonhankinta: empiirisen tiedon keruu ja analyysi tiedonhankintatutkimuksessa.

Seminaari: opiskelija laatii seminaarikeskustelua varten referaatin valitsemastaan artikkelista.

Annettava opetus: luennot (10 t) ja seminaari (10 t), jota varten opiskelija laatii referaatin valitsemastaan artikkelista

Vaadittavat opintosuoritukset: luentojen kertauskuulustelu ja seminaarissa esitettävä referaatti

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: professori (tiedonhankinta ja tietohallinto)

INFOS22 TIEDONHANKINTA JA TIEDONHAKU 4 op (2.0 ov)

INFORMATION SEEKING AND INFORMATION RETRIEVAL

Tavoitteet: Kurssin tarkoituksena on perehdyttää opiskelija vuorovaikutteisen tiedonhaun tutkimuksen suuntauksiin, menetelmiin ja tuloksiin tiedonhankinnan tutkimuksen kannalta sekä antaa valmiuksia vuorovaikutteisen tiedonhaun tutkimuksen tekemiseen.

Sisältö: Kurssilla käsitellään tiedonhankinnan ja tiedonhaun tutkimuksen suhteita, esitellään keskeisiä kokeellisen ja ei-kokeellisen tutkimuksen tuloksia tiedonhaun prosessista ja hakutuloksista sekä näiden yhteyksistä. Harjoituksena laaditaan ryhmässä pieni empiirinen työ joltain vuorovaikutteisen tiedonhaun alueelta.

Annettava opetus: luennot (20 t) ja suppea harjoitustyö.

Vaadittavat opintosuoritukset: luentojen kertauskuulustelu ja harjoitustyö

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: informaatiotutkimuksen professori

INFOS23 AMMATILLISEN TIEDON HANKINTA 4 op (2.0 ov)

JOB-RELATED INFORMATION SEEKING (SET BOOKS)

Tavoitteet: Syventää käsitystä ammatillisen tiedon hankinnan käytännöistä eri organisaatioissa ja tämän alan tutkimuksellisista lähestymistavoista.

Sisältö: Ammatillisen tiedon hankinnan mallit ja metodologiset kysymykset. Ammatillisen tiedon hankinnan keskeiset piirteet erityyppisissä organisaatioissa, mm. yrityksissä. Tiedonhankinnan ja tietojohdamisen yhteydet.

Annettava opetus: kirjatentti tai essee. Esseevaihtoehdossa yhden tenttikirjoista voi korvata artikkeleilla lukulistalta.

Kirjallisuus: valitaan kolme seuraavista.

1. Case:: Looking for information. A survey of research on information needs, seeking, and behavior. Academic Press 2002.
2. Choo: The knowing organization: how organizations use information to construct meaning, create knowledge, and make decisions. Oxford University Press 2006. 2nd ed.
3. Johnson: Information seeking. An organizational dilemma. Quorum 1996.
4. Spink & Cole: New directions in human information behavior. Springer 2005.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: professori (tiedonhankinta ja tietohallinto)

INFOS24 ARKIELÄMÄN TIEDONHANKINTA 4 op (2.0 ov)

EVERYDAY LIFE INFORMATION SEEKING (SET BOOKS)

Tavoitteet: Antaa yksityiskohtainen ja empiirisen esimerkein havainnollistettu kuva ei-ammattillisen tiedon hankinnasta ja kansalaisten tiedontarpeista

Sisältö: Arkielämän ei-ammattillisten tiedontarpeiden ja tiedonhankintakäytäntöjen keskeiset piirteet ja niiden jäsentäminen. Erityyppisten tiedonlähteiden ja kanavien (mm. Internetin) rooli arkielämän tiedonhankinnassa.

Annettava opetus: Kirjatentti.

Kirjallisuus: Allaoleva teos sekä artikkeleita lukulistalta.

1. Hektor: What's the use? Internet and information behavior in everyday life. Linköping University 2001. Artikkeleita lukulistalta.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: professori (tiedonhankinta ja tietohallinto)

INFOS3 Tieto- ja asiakirjahallinnon tutkimus

Knowledge and Records Management

Tavoite: Syventää käsitystä tietoresurssien organisoinnista sekä tieto- ja asiakirjahallinnosta osana organisaation toimintaa. Pehdyttää tietoresurssien ja tietojärjestelmien muodostamien kokonaisuuksien suunnittelun ja arvioinnin metodologisiin ja toiminnallisiin periaatteisiin. Opintojakson suoritettuaan opiskelija ymmärtää tietopääoman muodostumisen ja arvonmäärityksen prosesseja. Hän hallitsee alan keskeisen kirjallisuuden ja käsitteet ja osaa kriittisesti arvioida niitä sekä soveltaa erilaisia lähestymistapoja käytäntöön. Tieto- ja asiakirjahallinnon syventävät opinnot suorittaneella on valmiuksia toimia tieto- ja asiakirjahallinnon suunnittelu- ja johdotehtävissä yrityksissä ja organisaatioissa. Hän kykenee osallistumaan organisaation tietoresurssien, tietojärjestelmien sekä tietotuotteiden ja -palveluiden muodostamien kokonaisuuksien suunnitteluun joko käyttäjänä, osana suunnittelutiimiä tai johtamistehtävissä.

Vastuuhenkilöt: Lehtori (tietoresurssien organisointi ja tietohallinto)

INFOS31 ORGANISAATIO-OPPIMINEN JA TIETOJOHTAMINEN KONTEKSTEISSA

4 op (2.0 ov)
ORGANIZATIONAL LEARNING AND KNOWLEDGE MANAGEMENT IN CONTEXTS

Tavoitteet: Syventää käsitystä tietämyksen hallinnasta sekä osaamisen ja oppimisen johtamisesta erityyppisissä organisaatioissa.

Sisältö: Tietämyksen, osaamisen ja oppimisen johtamisen keskeiset periaatteet ja suuntaukset sekä niiden hyväksikäyttö erityyppisissä organisaatioissa ja konteksteissa. Seminaarissa käsitellään eri oppiaineiden tutkimusta mm. seuraavilta aihealueilta: Tiedon

jakaminen ja organisaatiokulttuuri, sosiaalinen pääoma, sosiaaliset verkostot, hajautetut organisaatiot, organisaatiomuisti.

Annettava opetus: johdantoluento ja seminaarityöskentelyä (12 t)

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: lehtori (tiedon organisointi ja tietohallinto)

INFOS32 TIETOJOHTAMISEN ESSEE

4 op (2.0 ov)

KNOWLEDGE MANAGEMENT/ESSAY

Tavoitteet: Syventää käsitystä organisaation tietopääoman muodostumisesta sekä tietoresursien ja osaamisen johtamisesta.

Sisältö: Tiedon ja osaamisen johtamisen keskeiset käsitteet ja suuntaukset.

Vaadittavat opintosuoritukset: essee tai kirjatentti. Suositellaan suoritettavaksi esseenä.

Kirjallisuus: allamainitut teokset ja lisäksi artikkeleita lukulistalta.

1. Senge: *The fifth discipline: The art and practice of the learning organization*. Doubleday 1994.

2. Davenport & Prusak: *Working knowledge: How organizations manage what they know*. Harvard Business School Press 2000.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: lehtori (tiedon organisointi ja tietohallinto)

INFOS33 INFORMAATIOARKKITEHTUURIN KÄYTTÄJÄLÄHTÖINEN SUUNNITTELU JA EVALUOINTI 5 op (3.0 ov)

USER-CENTERED DESIGN AND EVALUATION OF INFORMATION ARCHITECTURES

Tavoitteet: Perehdyttää käyttäjälähtöisen suunnittelun ja evaluoinnin menetelmiin ja periaatteisiin.

Sisältö: Organisaationaalinen käytettävyyden kontekstuaalinen suunnittelu. Iteratiivinen suunnittelu. Osallistuva suunnittelu. Empaattinen suunnittelu. Etnografiset menetelmät. Käyttäjätarvekartoitukset.

Annettava opetus: luento- ja harjoituskurssi (20 t)

Kirjallisuus: korvaava kirjatentti:

1. Bishop et al: *Digital library use: social practices in design and evaluation*. MIT Press 2003.

2. McClure & Bertot: *Evaluating networked information services*. Information Today 2001.

3. Covey: *Usage and usability assessment: (60 s.)*. Digital Library Federation 2002.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: lehtori (tiedon organisointi ja tietohallinto)

INFOS34 ARKISTOTIETEEN JA ASIAKIRJAHALLINNON TEORIAT JA METODIT 4 op (2.0 ov)

THEORIES AND METHODS IN ARCHIVAL SCIENCE AND IN RECORDS MANAGEMENT

Tavoitteet: Syventää tietämystä arkistotieteen ja asiakirjahallinnan teorioista ja perehdyttää alan tutkimukseen.

Sisältö: Arkistoteoriat ja niiden tulkinat. Asiakirjahallinnan teoriat. Kontinuumiajattelu. Asiakirjatiedon hallintaa ja säilyttämistä koskeva tutkimus. Tutkimussuuntaukset.

Annettava opetus: luennot ((10t), seminaari (10t) ja artikkelireferointi tai korvaava kirjatentti.

Vaadittavat opintosuoritukset: luentojen kertauskuulustelu ja seminaariin laadittavan artikkelireferoatin esittäminen. Vaihtoehtoisen suoritustapa kirjatentti.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: INFOA54

Vastuuhenkilö: yliassistentti (asiakirjatiedon hallinta)

INFOS35 ASIAKIRJATIEDON ARVONMÄÄRITYS JA SÄILYTTÄMINEN 5 op (3.0 ov)

APPRAISAL AND PRESERVATION OF RECORDS

Tavoitteet: Perehdyttää asiakirjatiedon arvonmäärityksen ja seulonnan teorioihin ja periaatteisiin historiallisessa ja kansainvälisessä kontekstissa, seulantotoiminnan rooliin asiakirjallisen kulttuuriperinnön muokkaajana sekä säilytysaikasuunnittelun ja säilyttämisen problematiikkaan.

Sisältö: Arvonmääritysteoriat, seulonta, säilyttäminen. Arvonmääritysteoriat. Säilytystarpeiden arviointi toiminnan, oikeusturvan ja tutkimuksen näkökulmasta. Asiakirjallinen kulttuuriperintö. Arkisto muistina. Sähköisen aineiston säilyttäminen ja seulonta. Seulantotoiminta ja tutkimus.

Annettava opetus: luennot (10t), seminaari (10t) ja seminaarityö

Vaadittavat opintosuoritukset: aktiivinen osallistuminen seminaariin, seminaarityön laatiminen ja esittäminen

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: INFOA54, INFOS34

Vastuuhenkilö: yliassistentti (asiakirjatiedon hallinta)

INFOS36 ASIAKIRJA- JA ASIANHALLINNAN STRATEGINEN SUUNNITTELU 5 - 6 op (2.0 - 3.0 ov)
STRATEGIC PLANNING OF RECORDS AND DOCUMENT MANAGEMENT

Tavoitteet: Syventää tietämystä asiakirjatiedon sekä asiakirja- ja asianhallinnan strategiasta merkityksestä.

Sisältö: Sisältöpainotukset ja näkökulmat vaihtelevat vuosittain.

Annettava opetus: luennot (15t), seminaari (15t)

Vaadittavat opintosuoritukset: seminaariin osallistuminen, harjoitustyön tekeminen

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: INFOA54

Vastuuhenkilö: yliassistentti (asiakirjatiedon hallinta)

INFOS4 Kirjasto- ja informaatiohistorian tutkimus

Theory of Library and Information Service Institutions

Vastuuhenkilö: Kirjastohistorian dosentti.

INFOS41 KIRJASTO- JA INFORMAATIOALAN INSTITUUTIOIDEN HISTORIA 5 op (3.0 ov)
HISTORY OF INSTITUTIONS IN THE LIBRARY AND INFORMATION FIELD (SET BOOKS)

Tavoitteet: Kirjatentin tavoitteena on opiskelijan valinnan mukaan perehtyä syventävästi kirjastojen, arkistojen sekä tiedon tallennuksen ja haun menetelmien ja instituutioiden kehitykseen.

Sisältö: Kirjastojen, arkistojen sekä tiedon tallennuksen ja haun menetelmien ja instituutioiden kehitys.

Vaadittavat opintosuoritukset: kirjatentti
Kirjallisuus: 3 teosta seuraavista:

1. Bourne & Hahn: A history of online information services 1963-1976. MIT Press 2003.

2. Ekholm: Kielletyt kirjat 1945-1946. Yleisten kirjastojen kirjapoistot. Things to Come 2000.

3. Eskola: Suositellut, valitut ja luetut. Kirjallisuus kirjastoissa 1918-1939. Tampere University Press 2004.

4. Järvelin: Kunnankirjastojen toimintaedellytykset ja kirjastontarkastajan rooli kirjastotoiminnan kehittämisessä Kuopion läänin tarkastuspiirissä v. 1921-1961. Tampereen yliopisto 1998.

5. Kerkkonen: Suomen arkistolaitos Haminan rauhasta maan itsenäistymiseen. Valtionarkisto 1988.

6. Mäkinen: "Nödvändighet af Laina Kirjasto". Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 1997.

7. Sievänen-Allén: Avoin pohjakaava ja sen käyttöönotto Suomen kirjastoarkkitehtuurissa ennen vuotta 1940. Jyväskylän yliopisto 1989.

8. Torstensson: Att analysera genombrottet för de moderna folkbiblioteksdeerna. Göteborgs universitet 1996.

9. Vakkari: Saksalaisen kirjastotieteen juuret. Tampereen yliopisto 1992.

10. Vatanen: Sääty-yhteiskunnan kirjastosta kansalaisyhteiskunnan kirjastoksi. Yleisten kirjastojemme murroskausi 1890-luvulta 1920-luvulle. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2002.

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: lehtori (tiedonlähteet ja välittäjäjärjestelmät)

INFOS9 Tutkielmaopinnot

Studies Required for the Master's Thesis

Vastuuhenkilö: Informaatiotutkimuksen professori

INFOS91 Tutkimusmenetelmäkurssi 10 op (5 ov)

Research Methods in Information Studies
 Valitse joko INFOS911 tai INFOS912

INFOS911 TUTKIMUSMENETELMÄT 10 op (5.0 ov)

RESEARCH METHODS

Tavoitteet: Tukea gradutyöskentelyä antamalla perustiedot kvantitatiivisten ja kvalitatiivisten menetelmien luonteesta sekä soveltamismahdollisuuksista informaatiotutkimuksessa.

Sisältö: Kysymyksenasettelun täsmentäminen, tutkimuskohteen käsitteellistäminen, koeasetelma, survey, grounded theory, diskurssianalyysi. SPSS-tilasto-ohjelman hyödyntäminen empiirisessä analyysissä

Annettava opetus: luennot (20 t), harjoituskurssi (20 t), SPSS-ohjelman käytön harjoitukset

Vaadittavat opintosuoritukset: luentojen kertauskuulustelu, harjoitustyöt ja aktiivinen osallistuminen harjoituksiin

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Vastuuhenkilö: informaatiotutkimuksen professori

**INFOS912 TIEDONHAUN
EVALUOINTIMENETELMÄT 10 op (5.0 ov)**
*EVALUATION METHODS OF
INFORMATION RETRIEVAL*

Tavoitteet: Perehdyttää tiedonhaun menetelmien ja järjestelmien tyypillisiin evaluointimenetelmiin. Opintojakson suoritettuaan opiskelija tuntee tavallisimmat evaluointimenetelmät sekä osaa suunnitella ja toteuttaa evaluointiprojektin.

Sisältö: Järjestelmä- ja käyttäjäsuuntautunut evaluointi. Evaluoinnin tavoitteet, menetelmät ja kohteet. Testikoeolmat ja kenttäaineistot. Tutkimusongelmien asettaminen, koeasetelman suunnittelu, aineistojen keruu. Tulosten analyysi ja esittäminen. Tiedonhaun evaluointiin sopivat tilastolliset testit. Harjoituksissa tutustutaan tiedonhaun tutkimuslaboratorion testikoeolmiin ja niiden hyödyntämiseen. Yksin tai ryhmänä tehtävässä harjoitustyössä perehdytään rajattuun evaluointitehtävään, jonka tulokset käsitellään seminaarissa.

Annettava opetus: luennot (20 t), harjoitukset, (10 t), harjoitustyö ja seminaari (10 t)

Vaadittavat opintosuoritukset: aktiivinen osallistuminen ja harjoitustyö

Arviointiasteikko: numeerinen 1 - 5

Edeltävät opinnot: INFOS11

Vastuuhenkilö: professori (tiedon tallennus ja haku)

**INFOS92 TUTKIMUSSEMINAARI
10 op (5.0 ov)**

MASTER'S THESIS SEMINAR

Tavoitteet: Perehdytään tutkimuksen suunnittelun ja toteutuksen käytäntöihin.

Sisältö: Seminaarissa laaditaan pro gradu -tutkielman tutkimussuunnitelma ja aloitetaan tutkimusaineiston keruu ja analyysi. Seminaarissa harjoitellaan sekä kirjallista ja suullista tieteellistä viestintää että kokouskäytäntöjä.

Annettava opetus: seminaari 40 tuntia (2 lukukautta)

Vaadittavat opintosuoritukset: aktiivinen osanotto seminaariin sekä seminaariraportit

Arviointiasteikko: suoritusmerkintä (hyväksytty)

Vastuuhenkilö: professori

**INFOS93 PRO GRADU -TUTKIELMA
40 op (20.0 ov)**

MASTER'S THESIS

Tavoitteet: Perehtyä tutkimusprosessiin tekemällä oppien, alkaen tutkimuksen suunnittelusta ja päätyen tutkimuksen raportointiin.

Sisältö: Opiskelija laatii tutkielman, joka osoittaa perehtyneisyyttä sen aihepiiriin sekä tarvittavien tutkimusmenetelmien hallintaan ja valmiutta tieteelliseen ilmaisuun.

Annettava opetus: ohjattu työskentely

Vaadittavat opintosuoritukset: pro gradu -tutkielma

Arviointiasteikko: approbatur - laudatur

Edeltävät opinnot: INFOS91, INFOS92

Lisätietoja: Opiskelija voi sisällyttää informaatiotutkimuksen maisteriopintoihin myös 3 kuukauden harjoittelujakson, jonka tavoitteena on edistää työelämälähtöisen pro gradu -tutkielman toteuttamista. Harjoittelujaksosta sovitaan tutkielman tutkimussuunnitelman laadinnan yhteydessä, ja käytännön järjestelyt ovat samat kuin aineopintojen harjoittelujaksossa.

Master's Program in Data Management and Information Retrieval (DAMIR)

Informaatiotutkimuksen laitos ja tietojenkäsittelytieteiden laitos toteuttavat yhdessä englanninkielistä maisteriohjelmaa Master's Program on Data Management and Information Retrieval (DAMIR). Ohjelma antaa laajat tiedot tiedonhallinnasta, tietokannoista, käsitteellisestä mallintamisesta ja tiedonhakupohjaisista järjestelmistä. Maisterintutkintoon johtava ohjelma on laajuudeltaan 120 opintopistettä, joista pro gradu -tutkielma on 40 opintopistettä, pääaineiden syventävät opinnot 40 opintopistettä ja muut opinnot 40 opintopistettä. Maisteriohjelmaan (erillishaku seuraavan kerran keväällä 2007) voivat hakea sekä suomalaiset että ulkomaalaiset opiskelijat. Ohjelmaan valittavalla tulee olla kandidaatin tutkinto tai vastaavat opinnot joko informaatiotutkimuksessa tai tietojenkäsittelyopissa. DAMIR on tiedonhakupohjaiseen orientoiva ohjelma ja sopii siten erityisen hyvin alan jatko-opinnoista kiinnostuneille.

Nordic Master Programme in Leadership in Library and Information Services

Informaatiotutkimuksen laitos on mukana yhteispohjoismaisessa hankkeessa, jossa suunnitellaan kirjasto- ja tietopalvelujen johtamisen maisteriohjelmaa. Maisteriohjelma on laajuudeltaan 120 opintopistettä ja se suoritetaan kahden lukuvuoden aikana.

Jos hanke toteutuu, maisteriohjelmaan on erillinen haku keväällä 2008. Opetus alkaa saman vuoden syksyllä. Maisteriohjelmasta tiedotetaan tarkemmin laitoksen www-sivuilla (<http://www.info.uta.fi>)